

טיול אופניים מאיתן לחוות פיליפ

עונה מומלצת: חורף או אביב, כשהכל מוריק והטמפרטורות נוחות. בראשית מרץ פורחים הפרגים.

התאמת המסלול: לכל המשפחה

אופי מסלול: דרך עפר נוחה לאופני שטח

קושי מסלול: קל

אורך מסלול: כעשרה קילומטרים (עם אופציה להשלמת מסלול מעגלי שאורכו כ-18 קילומטר)

מפה: "מישור חוף הנגב [הנגב המערבי]" , מפה מס' 13

(מהדורה אחרונה ומעודכנת ביותר הודפסה בשנת 2009)

הגעה מהמרכז: נוסעים דרומה בכביש מס' 40. חולפים על פני הכניסה למושב איתן (שלושה קילומטרים אחרי הכניסה הדרומית לקריית גת). כקילומטר וחצי לאחר הפנייה למושב, ישנה פנייה לדרך עפר רחבה ימינה (סימון השביל בצבע אדום לא נראה בשטח!)

מכביש מס' 40 נמשכת הדרך ישירות מערבה, דרומית למושב איתן. לאחר שחולפים תחת שני קווי מתח וממשיכים במורד לעבר ערוצו של נחל אדוריים, השדות הפתוחים מתחלפים בהדרגה לצמחיית בר, איקליפטוסים ופרדסים, שבעונת הפריחה מדיפים ריח עז. השביל כאן אינו מסומן בבירור. הדרך הטובה ביותר לעקוב אחריו היא להיצמד למטעים שמימין (משמאל לערוץ), עד הנקודה שבה ישנה דרך שחוצה את הערוץ (לעתים יש מים!) וממשיכה לעבר הגבעה המצוקית הבולטת לפניכם. הגבעה היא תל חסי ואליה מעפילים. השביל שמסומן בצבע אדום מקיף את התל מצפון וממערב ושם ישנה עלייה נוחה לרומו. נוף יפה נשקף מכל העברים: במזרח ניתן לראות את הרי חברון, סביב את גבעות הלס הרכות שנמשכות בכל עבר ומתחתנו את ערוצו הפתלתל של נחל אדוריים, שאפיקו מודגש בפס רחב של קנים.

תל חסי התפרסם בעיקר מכיוון שבמהלך החפירות שנערכו בו בשנת 1890 הניח הארכיאולוג פלינדרס פיטרי, ראש משלחת החופרים, את היסוד לחפירות המדעיות המודרניות בארץ ישראל וסביבותיה. מדובר בחפירות סטטי גראפיות, שנעשו במפלסים, תוך הקפדה על הפרדה בין השכבות השונות שמתוארכות על פי הממצאים, בראש ובראשונה באמצעות חרסים. החפירות העלו כי ההיסטוריה האנושית בתל ממושכת מאוד, מהתקופה הכלקוליתית ועד סוף התקופה ההלניסטית. בתקופת הברונזה הקדומה ובתקופת הברונזה המאוחרת הייתה כאן עיר מבוצרת, מוקפת על ידי סוללה כמו ערים אחרות בנות התקופה. כיום כל שניתן לראות במקום הוא את שרידי חתך השכבות שעשה פיטרי בתל. למרבה הצער גיפאים ונהגי טרקטורונים נהנים כיום מהעליות והירידות התלולות שמציעים שיפולי התל ופוגעים בשרידיו.

מהתל ממשיכה הדרך, שמסומן בצבע אדום דרומה וחוצה שטחים חקלאיים מעובדים למחצה. לקראת סוף האביב (בדרך כלל בראשית חודש מרץ) יש כאן שדות מרהיבים של חרציות, מצליבים שונים ופרגים. בנקודה מסוימת מתחבר השביל שמסומן בצבע אדום אל שביל ישראל (סימון בצבע כתום-כחול-לבן) ובמקביל אליו שביל שמסומן בצבע כחול, הפונה מזרחה (שמאלה). כעבור כמה קילומטרים מגיע השביל לנקודה שבה חוצה כביש מס' 40 את נחל אדוריים. במקום שוכנת חוות פיליפ, הקרויה על שמו של פיליפ הרשברג; לוחם פלמ"ח, מרגל וחקלאי. בשנות

יותם יעקבסון

הרצאות, צילום ומתיבה, הדרכה בארץ
ולאורך נתיבי הסחר הקדומים באסיה

החמישים, כשהגב רחש מסתננים ממצרים, הוענקו שטחים לכל מי שהעז להסתכן ביישוב השטחים הפרוצים ועיבודם וכך זכה בשטח החווה.

פיליפ החל בעיבוד האדמה, אם כי מעולם לא התגורר בחווה. לאחר מותו, עבר בנו יוחאי לגור כאן עם משפחתו, והוא אחראי היום על ניהול החווה ועל פתיחת שערי החווה בפני מבקרים. יש כאן פונדק צנוע וחנות שבה ניתן לקנות מהתוצרת המקומית (טל': 050-4758787, 050-4290576).

קיימת אפשרות לסיים את המסלול בחוות פיליפ ואפשר גם לשוב פחות או יותר באותה דרך, אך הפעם לסטות משביל ישראל צפונה (ימינה) בעקבות סימון השבילים הכחול. השביל חולף מזרחית לתל חסי ומתמזג בסופו של דבר עם השביל שמסומן באדום. כדי לחזור לנקודת המוצא יש לפנות בשביל המסומן אדום (מזרחה) ימינה. כעבור כשני קילומטרים מגיעים לנקודת ההתחלה - והרי לנו מסלול מעגלי.

המסלול עודכן ב- 15.10.2011

על הזכויות שמורות ליותם יעקבסון ©